Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Добридень же, новий годе
В торішній свитині,
Що ти несеш в Україну
В латаній торбині?
«Благоденствіє, указом
Новеньким повите».
Іди ж здоров, та не забудь
Злидням поклонитись.
Тарас ШЕВЧЕНКО

2 (576)
14 січня
2016 р.

Тижневик “Галицька Просвіта” * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма “ЛІК” * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ “Ідея Банк” МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

СЕРЦЕ КРАЄТЬСЯ ЧОМУСЬ...

Ось і відійшли різдвяно-новорічні свята. Вітали ми рідних, близьких, знайомих. Вітали й нас. Навіть очільники держави...

Оце зателефонував я до знайомих у передгірське село, у велику родину, де четверо дітей. Вітаю, зичу, як й усі, щастя, миру, радості... Слово за словом, розговорились. Радіють мої горяни, що за столом збереться вся родина, і сумують, що невдовзі двоє старших подадуться у світи на заробітки. Хоч і закінчили училище й коледж, і молоді, а роботи немає. І доводиться покидати рідну домівку... Стало сумно. А коли подумав, що таких родин в Україні не сотня і навіть не тисяча, стало гірко. А що ж очільники держави? З чим же вони вітають «підданих», про що вони говорять трудящим?

Справді, оптимізм, який вони випромінювали у час новорічних вітань, був просто вражаючим. Складалося враження, що у нас все настільки добре і що під їхнім рулюванням суспільство семимильними кроками йде до омріяного щастя, що ставало аж соромно за людей, зрештою, чому їм бідкатися, Президент свої мільярди примножив, та й прем’єр, подейкують в Інтернеті, нещодавно у вузькому колі відсвяткував свій перший мільярд. А свою родину, кажуть, давно відправив за кордон. Щоправда, не на заробітки. Але це вже деталі. Лицемірячи, вони ж за народ готові надірватись.

Найприкріше, наші очільники, видається, дійсно впевнені, що зробили життя українців кращим, що без них нам гаплик. Напевно, тому пан Яценюк недавно перед телекамерами сам себе запитував і сам собі відповідав: мовляв, за що знімати Уряд? І дефолту уникнули, і грошей у МВФ випросили, і субсидії трьом чвертям українських сімей надали... А те, що цих же субсидантів Уряд зробив жебраками, втричі опустивши гривню, підвищивши тарифи на газ у зимовий період у 3,6 раза, а в міжсезоння – у сім разів, а в середньому – вп’ятеро, а що ціни на харчі, предмети першої необхідності, послуги, зросли в рази, що справедливість так і не наступила, що корупція розквітла ще буйніше, а в реформах кінь не валявся – про це ані мур-мур. Воно, зрозуміло, у такі моменти говорити про те, що народу наболіло, якось не випадає. Але ж хоч би не лицемірили, говорили чесно, що зроблено чи не зроблено, відповідально і професійно.

Як на мене, голова Уряду мав би тішити нас не тим, скільки сімей ощасливив мізерними субсидіями, забувши сказати, наскільки дорогим і важким стало навіть не життя, а виживання, а повідомити, скільки за минулий рік запрацювало нових виробництв, скільки відкрито нових робочих місць, як вагомо зросли зарплати працюючих. А не обкладати податками пенсії. І таким робом мають звітувати всі очільники від Києва до обласної, районної, міської влади. А так вся економічна «стратегія» Уряду – дотягти до чергового траншу МВФ.

Бо яка радість отій горянці від солодких слів Порошенка і Яценюка з його міністрами, коли вона не сьогодні – завтра відправляє своїх дітей у світи на заробітки. Їм доля цих юних українці не болить. А матері серце крається. І не одній.

Богдан ВІВЧАР

ПОБАЖАННЯ

ПОЧИНАЙМО РІК З КАМЕНЯРЕМ

2016-ий – рік Івана Франка, Каменяра духу і дії. Ми вшановуватимемо його 160-річчя народження і 100-річчя відходу у вічність.

Отож згадаймо думку Максима Рильського: «Іван Франко – це розум і серце нашого народу. Це боротьба, мука і передчуття щастя України. України і її людськості».

А ось що писав Великий Каменяр про перебіг часу, у якій би історичній епосі ми не перебували:

***Знов рік минув. Знов крок один вперед
ступило всім нам дорогеє діло,
і хоть збільшився людовладців гнет,
ми дальший крок підем робити сміло,
і як гора не спинить вихру лет,
не спинить тьма, щоб світло не зоріло,
так гніт, надсилля ані самоволи
бойців за волю не зжене із поля.***

***Злічім і кождий луч нового світла,
що прояснив наш розум в рік отсей!
І кожда в нім хвилина, що огріта
сердечною любвою до людей,
і кожде слово братнього завіта,
і чесне діло, й ясний взгляд очей –
се скарб живий! Щаслив, хто в жизні пути
багато сього скарбу вспів здобути!***

***Знов рік минув! При вході в рік новий
погляньмо взад, на те, що ми пробули,
згадаймо, браття, кождий крок кривий,
всі помилки, що важко промайнули,
і кождий вдар нещастя громовий,
і сли з нещасть пробутих ми здобули
на дальшу путь собі живу науку,
то в них найдем будущих вдач поруку.***

***Злічім, брати, і тих борців за волю,
що сей рік в бою правім полягли,
вшануймо пам’ять їх святов сльозою
і на политій кров’ю їх земли
за їх слідом, за провідноов звіздою
ідім туди, куди вони ішли;
хоть прийшлий рік і нам такую ж долю
зготовить, сміло йдім в війні за волю!***

ПОДІЇ

ЄДНАЄ НАС ІДЕЯ

Традиційно громада с. Середній Березів 9 січня відзначила народження Головного Провідника ОУН Степана Бандери біля його пам’ятника. Зібралися небайдужі люди села, приїхали представники громадських організацій та націоналістичних партій, зокрема «Просвіти», КУНу, «Свободи», Руху.

Після панахиди, яку відслужив священик УГКЦ, декан – отець Роман Шкарбій, перед присутніми виступили представник КУНу і ветеран націоналістичного руху Святослав Перцович; голова районної організації ВО «Свобода» Роман Матейчук; від братства ОУН–УПА – Іван Клим’юк; координатор обласного націоналістичного об’єднання «Національний вибір» – Богдан Юращук.

У виконанні чоловічого хору с. Середній Березів за участі всіх учасників святкового дійства звучали Гімн України та гімн націоналістів, різдвяні колядки.

Насамкінець просвітянин з Косова Роман Кабин емоційно, з запалом прочитав вірш «Свою Україну любіть».

Такі заходи мають об’єднувати українців, зокрема партії, рухи і різні організації. Треба вчитися в засновника ОУН Євгена Коновальця, який в нелегкий для України час зумів об’єднати значну частину українських партій за кордоном і створити потужну Організацію Українських Націоналістів, яка і стала однією з найважливіших передумов відновлення Української Держави.

Богдан ГЛІБЧУК,
голова Косівського РО «Просвіта»,
заступник голови РО КУН

СВЯТОЧНЕ

ІЗ РІЗДВЯНО-НОВОРІЧНИХ ВІТАНЬ

Дорогі друзі!

Товариство української мови ім. Шевченка-США (ТУМ) щиро вітає вас і ваших рідних з Різдвом Христовим і Новим роком та бажає вам мужності й витривалості у цей неспокійний час.

Українські громади в усьому світі переживають теперішній стан України, коли нарід України мусить захищати кордони своєї Батьківщини від ворожих нападів своїх яничарів та Росії. Ми стараємося, щоб уряд Америки допомагав Україні на світовому рівні, але провід України мусить вимагати від своїх олігархів вкладати кошти на захист держави, а не ховати їх за кордоном.

На поміч українським воякам та їхнім родинам ми переводили грошові збірки, як також пересилали потрібні медикаменти для потерпілих та поміч осиротілим родинам. Ми далі віримо, що ви переможете своїх ворогів і осягнете краще майбутнє.

В 2015 році було передано, крім гуманітарної помочі, кошти на видавничу діяльність «Просвіти» в Києві, Харкові, Полтаві, Рівному, Чернівцях і Самборі.

Також переслано кошти на стипендії для здібних студентів з убогих родин, які студіюють україністику, до Острозького університету і через видавництво «Смолоскип» у Києві для студентів інших університетів, підбірку книжок для бібліотек Острозького університету.

Бажаємо якнайкращих успіхів у вашій праці для добра України і її народу!

З Різдвом Христовим! З Новим роком!

Професор ***Віра БОДНАРУК,*** *голова*

СВЯТО РІЗДВЯНИХ ВАСИЛІВ

14 січня вшануймо всіх Василів, народжених українськими матерями, зокрема видатних різдвяних Василів:

Василя Стуса (7 січня 1938 р. – 3 вересня 1985 р.),
Василя Чумака (7 січня 1901 р. – 21 листопада 1919 р.),
Василя Симоненка (8 січня 1935 р. – 13 грудня 1963 р.),
Василя Еллана-Блакитного (12 січня 1894 р. – 4 грудня 1925 р.).

ДУХОВНЕ

ВСЕСВІТНІЙ СВІТИЛЬНИК

«Ви – світло світу», – промовив Господь до своїх учнів. Тому всі праведні й святі Його Церкви були і є цим світлом.

Таким світлом було життя архієпископа Кесарії Каппадокійської св. Василія Великого. Недовго воно світило, але його яскраве сяйво засвітило та й до сьогодні засвічує і побільшує яскравість сотень і тисяч світильників по всій землі.

А ось як про нього говорить його сучасник св. Амфілохій, єпископ Іконійський: «Св. Василій належить не одній Кесарійській Церкві, і не тільки в свій час, не одним одноплемінникам своїм був корисним, але по всіх країнах і містах вселенної, і всім людям приносив і приносить користь, і для християн завжди був і буде вчителем найбільшою мірою спасаючим».

Святитель походив із багатого, знатного і побожного роду. Його батько, в якого він спочатку навчався, був відомим адвокатом і викладачем риторики в Кесарії. Мама, св. Емілія, була втіленням чистоти, простоти, скромності й шляхетності. З десяти дітей (п’ять синів і п’ять дочок) п’ятеро були визнані Церквою святими. Це: Василій, Макрина – зразок строгого аскетичного життя, яка найбільшою мірою вплинула на життя і характер Василія, Григорій, єпископ Ниський, Петро, єпископ Севастійський, і праведна Феоза. Виховувала майбутнього великого святителя мама – св. Емілія і високоосвічена інтеліґентна бабуся Макрина.

Після Кесарії Василій вчився в Константинополі й Афінах у найкращих учителів, у найвищих школах класичної освіти. Про нього говорили, що «він вивчив усе, як інший не вивчає одного предмета, кожну науку він вивчив до такої досконалості, ніби не вчився нічому іншому. Він – філософ, філолог, оратор, юрист, природознавець, який володів глибокими знаннями з астрономії, математики й медицини. Це був корабель настільки заповнений вченістю, наскільки це вмістимо для людської природи».

Не міг Василій не знати, що навіть найглибші й найбільші знання не наближають людину до Бога, а тільки чисте серце. Ба більше, вони небезпечні, бо, як стверджує св. ап. Павло: «Знання ж роздимає», тобто може спонукати до зарозумілості, високомірності, чванливості, пихатості, а це є вивищення перед ближніми, приниження і зневага їх. І це є падіння в перший найбільший смертний гріх – гординю. Або, як стверджують багато великих вчителів духовного життя, такий стан може бути і біснуванням.

Тож хоч мав великий Святитель глибокі знання, ніколи ними не хвалився ні перед ким. Навпаки, до всіх ставився з глибокою повагою, пошаною і любов’ю, слугуючи їм, наче своїм начальникам і панам. До цього, власне, закликав всіх Господь і цьому, зокрема, вчив св. ап. Павло.

Невтомна праця аж до виснаження: відкриття монастирів, зведення лічниць і домів милосердя для хворих, немічних, бездомних, написання богословських трактатів, проповідей і боротьба проти єретиків за чистоту віри, строге постування, фізична праця й тривалі богослужіння підірвали здоров’я доброго Христового пастиря. І на 50-му році життя (329 (або 330) – 379 рр.) в день Обрізання Господнього він пішов до Небесного Пастиря, якого понад усе любив і якому присвятив усе своє життя до кінця.

«Я – Світло світу», – сказав про Себе Господь. Із цим світлом і поєдналось навічно світло святого Василія Великого.

Михайло МЕЛЬНИК, *протоієрей*

НА ТОМУ СТОЮ

ПРО ОСНОВНИЙ ЗАКОН-Б*

Конституції у світі писали мудрі мужі. І го'ловно – демократи, по-нашому – народоправці. В них і думки не було, щоб із демократії зробити диктатуру. Вони й записали у Конституціях, що президент країни призначає генерального прокурора. Бо ж у тих країнах, де народилась демократія, не було диктаторських намірів. Були царі, їх скинули, а люди і президенти з людей, що лишились, про диктатуру не думали.

Зовсім инше сталолся у країнах, що по 300–400 років жили за диктаторських режимів. Люди звикли до диктатур. І не уявляють собі президента, щоб не був диктатор. А президенти й собі бачать себе самовладцями.

Візьмім Росію, Білорусь, Казахстан, Сирію, Египет та й Україну. Скинули Сталіна–Брежнева–Горбачова–Насера–Чаушеску, обрали президентів. А Основний закон списали зі західніх конституцій. А там записано, що президент призначає генерального прокурора, а ще й голову центрвиборчкому. Нові президенти й узялися з такими правами робити з демократій диктатури.

Виходить, що у тих країнах, що довго-довго жили під диктатурою, не треба копіювати західніх конституцій, а писати конституції інакше – не давати президентам забагато прав.

Треба відділяти президентську владу від судової і від виконавчої, щоб не творилися диктатури. Молодці чехи. У них демократія така, що аж. А диктатурою і не пахне. Бо конституцію не копіювали з «великих» конституцій, а писали на свій копил, щоб і «воні» диктатури не було.

Зараз в Україні укладають нову Конституцію. Чи ж укладуть її так, як треба народу, чи так, як треба президентам, щоб загарбати владу, як Янукович, Путин, Саддам Гусейн, Каддаффі? На це відповісти важко. Хто ж його зна, що ті укладачі собі думають.

Я й міркую так: хай вони собі укладають, а мудрі й протисамодержавні голови хай і собі укладають Конституцію-Б. У тій Конституції-Б відділити президентську владу від судової і від виконавчої. Щоб генерального прокурора обирати всенародно, або дати право Конституційному судові обирати генпрокурора. Щоб генпрокурор не діяв під дудку президента і не арештовував нардепа Ігоря Мосійчука. А голову виборчкому хай призначає Верховний суд, щоб екзитполи збігалися з даними Охендовського.

Отакий треба нам в Україні Основний Закон-Б.

А як цей Закон-Б та й запровадити у життя?

Треба задіяти всенародній референдум. І винести на цей референдум дві Конституції: просталінську і про-народоправну. За яку люди проголосують, така й буде в Україні влада.

Така програма тяжіє над Україною, над її щирими дітьми.

Роботи й роботи треба. Щоб усіх однодумців збити в один кулак.

Діяти і діяти, «не ждать», як казав Тарас Шевченко:

«Роботящим умам,
роботящим рукам,
Думать, сіять, не ждать,
І посіяне жать
Роботящим рукам».

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

**Зберігаємо правопис автора.*

ДОПОКИ?!

МОВНА ДИВЕРСІЯ

Ситуацію, яка склалася з українською мовою в українських (!) школах Києва, інакше як тихою диверсією у стилі Дмитра Табачника назвати не можна. Ніколи не думала, що стану людиною, яка говоритиме: «Ось у радянські часи такого не було!» Але кажу абсолютно відповідально: такої відвертої тотальної русифікації українських шкіл у столиці, як нині, у школах періоду мого дитинства не пригадую.

Цього року мої діти, які (так склалися життєві обставини) досі навчалися в іншій країні, пішли до однієї зі столичних шкіл. Не до гімназії й не до ліцею, а звичайної школи у центрі міста з поглибленим вивченням англійської мови.

Після кількох тижнів навчання стало зрозуміло, що мої україномовні діти виявилися представниками нацменшини в українській школі. Бо частину предметів у ній учителі без будь-яких докорів сумління читають російською мовою! Спілкування вчителів із дітьми на уроках і під час перерв – виключно російською. А коли я сама почула, як класні керівниці обох моїх дітей ведуть батьківські збори російською мовою, мені стало погано.

Намагалася дзвонити в Міністерство освіти, де мені сказали, що такі факти справді нечувані й що я маю написати офіційний лист, після якого вони зможуть ці факти перевірити. На моє зауваження, що не хочу нашкодити власним дітям, для яких переїзд і нова школа й без того стали великим стресом, мій співрозмовник сказав: «Усі ви такі! Дітям не хочете нашкодити! А чому я повинен вам вірити?»

Проте факти аґресивної русифікації київських шкіл, на жаль, не поодинокі й не настільки нечувані, як про це думають у МОН. Кілька тижнів тому моя донька була на олімпіаді з англійської мови у відомій у Києві школі на вулиці Прорізній. Я проводила її до вестибюля, і на моє запитання до вчительки, яка зустрічала дітей біля сходів, до якого кабінету прямувати далі, почула відповідь російською мовою, на що зумисне голосно сказала: «О, та тут, схоже, олімпіада з російської, а не з англійської мови!»

Але мій жарт виявився реальністю, що шокувала. Оскільки, як з'ясувалося згодом, пояснення для учасників олімпіади вчителі робили виключно російською мовою! Приблизно та сама картина спостерігалася тижнем пізніше на олімпіаді з правознавства, де навіть на запитання дітей, поставлені українською, вчителі відповідали російською мовою!

До мене почали звертатися друзі, які дізналися, що переймаюся цією проблемою. І я почула: так, учителька молодших класів мого сина часто послуговується російською; вчителька праці у школі моєї доньки розмовляє російською; в нас – фізики, а в нас – іноземної мови... Всі вони просили не називати своїх прізвищ і номерів шкіл (хоч, повірте, це школи з різних київських районів – Позняків, Русанівки, Солом'янки, Бессарабки), бо всі переконані: правди не добитися, у вчителів низька платня і їх не вистачає, а дітям буде від цього лише шкода.

Ситуацію робить кричущою і те, що у київських школах навчається багато дітей, чиї батьки виїхали з зони конфлікту в Луганській і Донецькій областях. Але схоже, що міське управління освіти не має жодних методичних рекомендацій чи адаптаційних програм для цих учнів. Тому замість того, щоб допомогти їм якнайшвидше опанувати українську мову, київські школи радісно, ніби лишень того й чекали, русифікувалися.

У школі моїх дітей майже весь сценарій свята до Дня вчителя було виписано російською мовою. Коли донька запитала про це в однокласниці, та відповіла, що це «дань уваженія к тєм учєнікам, каториє гаварят паруські». Вам ще не страшно, дорогий читачу? Мені – так. Адже, на відміну від моєї наївної дитини, яка чи не щовечора запитує, як їй зробити так, щоб діти полюбили українську мову, розумію, що русифікація в наших школах відбувається не через небажання дітей, а через байдужість учителів і керівництва шкіл, яким потурають районні управління освіти.

Якщо хтось скаже, що вивчити українську мову дітям з Донбасу складно і що вони не розуміють української, розповім йому багато цікавого про Францію. Про країну, де рідну мову плекають і захищають, де у великих містах у кожній школі є додаткові обов'язкові заняття з французької для дітей-іноземців. І шанс, що вчитель перейде з дитиною на рідну для неї англійську, арабську чи німецьку (навіть якщо її добре знає, а дитина походить з родини біженців) нульові, адже державна мова в країні одна, а школа – державна установа.

Стало модно перевіряти на детекторі брехні суддів, поліцейських, антикорупційних інспекторів. Шкода, що цього не можна робити з учителями й директорами тих українських шкіл, які, наче за помахом чарівної палички, русифікувалися. Адже після анексії Криму та війни на Донбасі, які почалися з гасла про захист «рускоязичного насєлєнія», освіту можна зарахувати до сфери національної безпеки. І якщо українську мову терміново не повернути до столичних храмів науки, то за кілька років, можливо, Путін прийде «визволяти й захищати» Київ.

Вікторія ВЛАСЕНКО

ВІД РЕДАКЦІЇ. Але чи лише в Києві така ситуація?..

НАРОД І АРМІЯ

КОЛЯДУВАЛИ РАЗОМ

На Різдво членкині громадсько-просвітницької організації Союз українок м. Івано-Франківська за сприяння управління у справах сім'ї, молодіжної та гендерної політики Івано-Франківської міської ради відвідали військовослужбовців льотної частини.

З вітальним словом виступила голова СУ Івано-Франківська Мирослава Микитюк, голова СУ Івано-Франківщини Уляна Шведюк.

Священик о. Миколай Микосовський, ЧСВВ, церкви Царя Христа (Івано-Франківськ) поблагословив хлопців на добру службу, здійснив мирування, окроплення свяченою водою.

Прозвучали колядки та віншівки у виконанні церковного хору «Надія» (реґент – Михайло Гуйдаш) і солістів хору СУ «Берегиня».

Солодощі, пляцки, перекладанці, привезені в дарунок, осолодили військовим свято.

За традицією, яка зародилася 1990 року і якій виповнюється 27-ий рік, Союз українок міста і навколишніх сіл Угорники, Микитинці, Вовчинець, Хриплин, Опришівці привітав зі святами і військовослужбовців другої частини – Національної гвардії.

Найактивніші учасниці привітань – Люба Юрків, Стефанія Сокира, Катерина Остафійчук, Марія Грушецька, Оксана Рущак,

Рая Романюк, Марія Вуянко, Орися Оленчак, Христина Бажан, Оксана Іванишин, Ярослава Мельник, Марта Оленчак.

Особливо запам'яталися й ощасливили всіх спільні коляди й віншування у виконанні молодого і старшого покоління, які лунали над військовим містечком і ніби повідомляли світу, що тут народився Ісус Христос, а це означає, що тут зміцніла віра в майбутнє, зросла надія на краще, укріпилася любов до ближнього, до сім'ї, до родини, до України.

Христос рождається!

Славімо Його!

Мирослава МИКИТЮК,
голова СУ м. Івано-Франківська

ВАРТО ЗНАТИ

ПЕНСІЇ ДЕРЖСЛУЖБОВЦЯМ ОБМЕЖИЛИ

Із 1 січня 2016 р. вступив у дію Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24.12.2015 № 911-VII, який передбачає тимчасово, на період із 1 січня 2016 року по 31 грудня 2016 року, такі обмеження:

максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, установлених законодавством, окрім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати 10 740 грн.;

особам (окрім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія п. 1 ст. 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, ґарантії їх соціального захисту»), які працюють на посадах та на умовах, передбачених законами України «Про державну службу», «Про прокуратуру» «Про судоустрій і статус суддів», призначені пенсії/щомісячне довічне грошове утримання не виплачуються;

у період роботи вказаних вище осіб (окрім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія п. 1 ст. 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, ґарантії їх соціального захисту») на інших посадах/роботах пенсії, розмір яких перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, установленого для осіб, які втратили працездатність, виплачуються в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

Володимир Криворучко

АКЦІЇ

ЯЛИНКА В «ДЕМ'ЯНОВОМУ ЛАЗІ»

У «Дем'яновому Лазі» втретє пройшла молодіжна акція «Різдвяна ялинка пам'яті» з ушанування всіх патріотів, які віддали життя за Незалежність і свободу України.

Молитву за Україну в каплиці меморіалу, що стала пам'ятником всім жертвам московської комуністичної імперії, провели о. Антоній і о. Михайло Дзуль, член бюро з екологічних питань УГКЦ. А ще було оздоблення прикрасами з природних матеріалів різдвяної ялинки біля могил жертв московського комуністичного режиму 1939–1941 років, виступи вертепів Української гімназії № 1, Загвіздянської ЗШ I–III ступенів і Міського народного дому, який представив народний аматорський драматичний колектив «Думка» під керівництвом С. Сивачука. Відкривав художню частину акції дебютний виступ тріо маленьких янголят з хореографічної школи в складі Дарини Критович, Поліни Пирог і Катерини Прачук (керівник – Тетяна Фреїк).

Різдвяну історію «Хто дасть захист» зіграли гуртківці Обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (керівник – Ірина Кухар). Була також різдвяна історико-краєзнавча вікторина, переможцем якої стала Марійка Караката з Загвіздянської ЗШ.

Про боротьбу за волю розповіли голови Всеукраїнського братства вояків ОУН–УПА Богдан Борович, ветеран «Меморіалу» Іван Павликівський та учасник АТО, боєць полку «Азов» Віктор Матвіїв. Учасники акції поклали вінки і запалили свічки пам'яті на могилах жертв Дем'янового лазу і вояків АТО Тараса Шевченка й Олега Басараба, що поховані неподалік, виголосили Молитву українського націоналіста. Був показ фотографій «Повстанського вертепу 1945 року» з сімейного архіву вояків УПА, районних провідників ОУН, братів Михайла і Володимира Ожгевичів, які полягли в боях з енкаведистами.

Найактивнішим учасникам акції було вручено грамоти і книжки від історико-просвітницького товариства «Меморіал» ім. В. Стуса, Музею визвольної боротьби ім. С. Бандери, ОО КУН, ОО ЦК «Азов».

Звучали колядки «Нова радість стала», «Застеляйте столи...», «Добрий вечір, добрі люди» та інші у виконанні жіночого вокального тріо Гаврилишиних: бабусі Тетяни, доньки Ірини і внучки Діани, учениці 1-го класу Католицької школи.

Волонтери ЦК «Азов» пригощали всіх карпатським чаєм і печивом.

Михайло ФРЕЇК, *завідувач МК «Дем'янів Лаз»*

ЗНАЙ НАШЕ!

УКРАЇНСЬКОМУ «ЩЕДРИКУ» 100 РОКІВ

Виповнюється 100 років від часу першого виконання хором студентів Київського університету відомого «Щедрика».

За століття існування найвідомішу новорічну пісню виконували без слів, без інструментів і навіть за допомогою баскетбольних м'ячів.

Мелодію «Щедрик», написану українським композитором Миколою Леонтовичем на початку XX сторіччя, можна впевнено називати одним із найяскравіших символів новорічно-різдвяних свят. При цьому мова йде не тільки про Україну та європейські країни, але й про далеке зарубіжжя – США. В Америці український «Щедрик» відомий як «Carols of the Bells» – «Колядка дзвонів». Ця мелодія в період зимових свят звучить буквально звідусіль: в кіно, в торгових центрах, в рекламних роликах, на рінґтонах телефонів і просто на вулицях.

Над всесвітньо відомою обробкою «Щедрика» композитор Микола Леонтович працював півжиття. Перша редакція твору писалася протягом 1901–1902 рр., друга – в 1906–1908 рр., третя – в 1914 р., а четверта – в 1916 р. П'ятий варіант пісні, який і прославився на весь світ, був доопрацьований в 1919 році.

Щедрівки належать до зимового циклу календарних обрядів. Ці музично-поетичні твори, які співались від Василя (14 січня на Старий Новий рік) до Водохреща, так само, як і колядки, беруть початок із далеких дохристиянських часів, і сформувались на світанку осілого землеробства.

Як відомо, Новий рік в українців аж до середньовіччя святкувався двічі: як астрономічний – в січні, та як аґрарний – у березні. У зв'язку з авторитарним перенесенням березневого Нового року на початку XVIII ст. на січневий ці свята контамінувалися і стали єдиним цілим. Вечір перед Новим роком українці здавна називали Щедрим. Адже в ньому була закладена символіка багатого майбутнього трудового року з великими врожаями та родинними достатками. Через те і пісні, які виконувалися у цей вечір, називаються щедрівками. Та мелодія, котру вибрав Леонтович, належить до найстаріших, її корені сягають сивої давнини. Власне тому сам мотив дуже простий, навіть архаїчний, проте його розвиток, багатоголосний виклад, геніально знайдений композитором для давньої обрядової пісні, наче зсередини висвітлює красу простенької мелодії.

Сама побудова – багаторазове повторення одного основного мотиву – зберігається автором так, як у народній пісні, проте він у кожному куплеті додає якусь нову барву, цікавий акцент, що дозволяє сприймати хор як своєрідну розгорнуту сцену. Спочатку заспівує один голос – сопрано, немовби щедрувальники лише підійшли до хати і викликають господарів; потім поступово їх коло розширюється, до гурту підходять все нові й нові співаки. Нарешті пісня виконується в повному соковитому звучанні всіх голосів, впевнено і радісно, немовби заповнюючи собою все довкола. Та ось щедрувальники закінчили свою пісню і потроху віддаляються від хати, а їхні голоси поступово стихають вдалині...

Молодший сучасник Леонтовича, композитор П. Козицький так образно написав про «Щедрик»: «то не розкладка пісні, то самоцінний музичний твір, який осяяний променем генія і який вартий зайняти і займе не останнє місце в світовій музичній літературі».

За океан українська мелодія потрапила в 20-их роках минулого сторіччя.

«Якби ми були «європейською країною», цей рік мав би бути оголошений Роком «Щедрика» – з відповідним Міжнародним фестивалем, куди б з'їхалися виконавці з цілого світу. І так «Щедрик» би вернувся додому, а Україна отримала б нарешті те, чого їй так розпачливо бракує – загальновизнану, впізнавану на всіх широтах «культурну візитку». Зрозуміло, чому за попередні сто років такого не можна було зробити, тому що Леонтовича вбило ЧК. А чекісти страх «обидчивые» – і ні на що не ображаються так, як коли їхні жертви нагадують про себе. Їх це травмує», – про це пише письменниця Оксана Забужко на своїй сторінці у соцмережі.

«Ця композиція отримала всесвітню популярність в 1920 році після того, як український народний хор (під керівництвом композитора Олександра Кошиця) співали це в Карнегі-хол, де Петро Вільховскі чув його й опублікував його з англійським текстом. Англійський текст не є перекладом оригінального українського. Це запис зроблений в Нью-Йорку в жовтні 1922 року на лейблі Brunswick», – повідомляється під унікальним записом «Щедрика» на YouTube.

А в 1921 році вона вперше прозвучала в Карнегі-холі в Нью-Йорку.

У 1936 році Пітер Вільховскі, який працював для радіо NBC, написав англійський текст до «Щедрика», і українська мелодія стала відомою в західному світі як «Carols of the Bells». Донині американські хори – професійні та аматорські – співають цей музичний твір як колядку на Різдво.

В оригіналі у «Щедрику» співається про ластівку, яка прилетіла до будинку зі звісткою про те, що в новому році родину чекає достаток. Згідно з популярною, але не точною інтерпретацією, український оригінал спирається на стару слов'янську леґенду про те, що кожен дзвін у світі прославляв Ісуса в ніч, коли Він народився. Оригінальний текст пісні звучить так:

Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка,
Стала собі щебетати,
Господаря викликати:
«Вийди, вийди, господарю,
Подивися на кошару, –

Там овечки покотились,
А ягнички народились.
В тебе товар весь хороший,
Будеш мати мірку грошей,
Хоч не гроші, то полова,
В тебе жінка чорноброва
Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.

Сьогодні існує безліч варіацій на тему «Щедрика». «Щедрик» у виконанні хору ім. Г. Верьовки вважається класичним варіантом різдвяної пісні. Литовський хор «Bel Canto» висловив підтримку українському Євромайдану, заспівавши українську пісню. Цією піснею став «Щедрик». Американська група «The Piano Guys», що займається аранжуванням відомих пісень, не забула і про «Щедрик». Цікавинка групи в тому, що інтерпретовану музику вони грають виключно на віолончелі та фортепіано. Одне з найбільш незвичайних виконань «Щедрика» зробили баскетболісти з NBA, які зіграли її за допомогою баскетбольних м'ячів. «Щедрика» також люблять у Китаї. Там є хор китайських дівчаток, який виконує українську колядку. Американський аналог «Піккардійської терції» – група «Pentatonix», що співає акапельно, зробила «Щедрик» однією з головних пісень свого репертуару. До слова, музичні критики, говорять, що такий варіант української щедрівки, є одним із найкращих, який коли-небудь виконувався.

Також ця мелодія звучала в різних електрообробках. Найвідомішою ді-джейською версією інтерпретованої колядки в стилі техно став «Carols of the Bells» від Dj Demonixx. Досить цікаво звучить «Щедрик», у виконанні англомовною групою «Pink Martini» українською мовою. У роковому виконанні «Щедрика» відзначилася група «Trans-Siberian Orchestra», яка представила симфонічну рок-метал версію пісні. Варто відзначити якісне аранжування пісні і не менш якісне відео від леґенди української рок-сцени гурту «ВВ». Переспівали леґендарний «Щедрик» учасники другого сезону «Голос. Діти».

Т. Д.

РЕЗОНАНС

УКРАЇНСЬКИЙ РІК З УКРАЇНСЬКИМ КІНО

З 1 січня кіноекрани України засвітилися новим українським фільмом «Я буду тебе любити».

Перше, що приємно, – фільм наш, не американський, як правило.

Друге, назва, де є слово любов, знаменує фундаментальну основу буття людини, без якої воно пісне.

Тож залишається побажати нам усім любові й щоб частіше на екранах демонстрували українські фільми. Я розумію, що це хороше побажання, але сам собі ставлю запитання: а де взяти? У нас же не Голівуд. Держава майже не дбає про кіно, так само, як і про літературу, книговидання, взагалі про культуру. На це завжди не вистачало грошей.

...Отже, фільм про любов. І, як ведеться, про зраду. Присутні реалії української дійсності, образ Києва і його мешканців. Не обходиться без любовних трикутників. Тим більше двох. Без шекспірівського кипіння пристрастей, а так, між іншим, майже анекдотично.

Іронії у фільмі вистачає і це дещо рятує невибагливий сюжет. У фільмі домінує Ольга Сумська і Богдан Бенюк. Хоч якихось особливих зусиль для позначення своїх ролей, якогось акторського мистецтва їм не довелося затрачати. Фільм посередній, як на мене, але голод на українське кіно дещо тамує. Бо якщо кинути погляд на минулий кінорік, то два українські фільми – «Нескорена» і « Брати», а ще раніше «Поводир» – не роблять справжньої кінопогоди. Залишається задовільнитися тим, що було і є та сподіватися на краще.

А тим часом у ці святкові дні кінозали не мають вільного місця. Отже, кіно живе, а українське кіно намагається вижити. І навіть завойовує престижні міжнародні кінопремії, як фільм М. Слабошпицького «Плем'я», який чомусь не виходить на широкий екран.

З новим кінороком вас!

Кіноман ***Василь БАБІЙ***

СПОРТОВЦІ

КУБОК ПАМ'ЯТІ СТЕБЕЛЬСЬКИХ

ЗНОВУ В ГОЛИНСЬКИХ ПРОСВІТЯН!

У селі Голинь, що на Калущині, відбувся XV-ий спортивний турнір пам'яті Стебельських, який щорічно організовує місцева «Просвіта». На змагання прибули спортсмени з 24-ох населених пунктів області – з Івано-Франківська, Долини, Рожнятова, Калуша, Брошнева, Мізуня, Перегінська, Вигоди, Войнилова, Болехова, Малої Тур'ї, Кропивника, Бережниці, Підмихайля, Красного, Сваричева, Петранки, Добровлян, Тужилова та ін.

Усі зібралися на подвір'ї Голинської школи біля погруддя Степанові Стебельському (Хрінові), вшанували пам'ять героя і його родини.

Голова голинського осередку «Просвіти» Микола Солдат відкрив змагання, розповів про славну родину Стебельських, доля якої тісно пов'язана з Голинем, про попередні турнірні змагання і вшанування пам'яті патріотів.

Оксана Тебешевська – депутат обласної ради від ВО «Свобода», заслужений вчитель України, заступник голови Калуського міськрайонного товариства «Просвіта» – ознайомила присутніх із боротьбою уродженця Голиня, бойового командира УПА Степана Стебельського (Хріна) проти окупантів різних мастей, наголосила на реаліях сучасної московсько-української війни, у якій гинуть сини і доньки України, на потребі всіляко допомагати нашим воїнам. А її вихованці – молоді просвітяни та члени літературознавчого гуртка Петро Дутчак, Аліна Мошко, Євгенія Свіршко, Діана Бойко, Ілля Відливаний – прочитали фраґменти з книжки С. Стебельського «Зимою в бункері», у яких автор розповідає про святкування повстанцями з Бойківщини і Лемківщини Різдва у криївці в 1947 році.

Головний суддя Михайло Ляхович запросив учасників до участі у змаганнях, ознайомивши присутніх із правилами їх проведення.

Після тривалих і цікавих поєдинків у п'яти видах спорту були названі переможці й призери.

У шаховому турнірі переміг Михайло Кепещук з Долини, серед жінок– Галина Шевчук з Калуша, на другій позиції – Мирослав Марчук з Рожнятова та Анастасія Мокрецька з Калуша, на третій – Василь Труняк з Брошнева та Іліана Данилів з Долини.

Перше місце у змаганнях із шашок здобули Валерій Колесов із Войнилова та Оксана Тебешевська (і це вже 15-та перемога пані Оксани у цих турнірах!) з Голиня, друге – Володимир Лисяк із Перегінська та Христина Мацьків із Голиня, третє – Тарас Мельник із Долини і Юлія Бреславська з Кропивника.

Перше місце з настільного тенісу – у Ярослава Штогрина з Калуша та Діани Тиванчук з Тужилова, другими були Богдан Гузоватий з Сівки-Калуської та Людмила Базилишин із Бережниці, а третіми – Андрій Ляхович і Сніжана Лесик з Голиня.

А гирі вже другий рік поспіль були «найлегшими» для Василя Косія з Тужилова – він підняв їх 56 разів. Другим у цьому виді був Андрій Русанівський з Кропивника, третім – одинадцятикласник Іван Волошин з Голиня.

У напруженій і безкомпромісній боротьбі на волейбольному майданчику перемогу здобула команда з Голиня, другими були волейболісти з Кропивника, а третіми – спортсмени з Добровлян.

А загальнокомандне перше місце і перехідний Кубок турніру вже п'ятнадцятий раз здобула дружна команда з Голиня, друге (з невеликим відривом у п'ять очок!) – команда з Кропивника, а третіми стали юні спортсмени голинської «Молодої Просвіти».

Приємними були хвилини нагородження – переможці й призери отримали грамоти і грошові винагороди, за які окрема вдячність голинським підприємцям. Але, мабуть, найвищими нагородами, особливо для молоді, все ж є здобутий досвід, спілкування з друзями і, безперечно, той високий патріотичний дух, який завжди панує на турнірах пам'яті Стебельських.

Богдан ЛЯХОВИЧ,
член гуртка «Літературознавець» і «Молодої Просвіти»
с. Голинь Калуського району

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Івано-Франківські обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиро вітають просвітян з нагоди ювілеїв:

з 85-річчям – **Уляну СКАЛЬСЬКУ** і 80-річчям – професора **Степана ҐЕНИКА** – членів Ради товариства,

з 85-річчям – **Борису СІЛЕЦЬКУ,** колишню голову осередку «Відродження», і з днем народження:

Галину ЛИТВИН і **Тетяну ФІҐОЛЬ** – членів Правління товариства та **отця Ореста ПУТЬКА** – заступника голови товариства.

Своєю багаторічною плідною працею, діяльною участю у важливих громадсько-політичних заходах, своєю людською щедрістю ви зробили й робите значний особистий внесок у процеси духовного відродження України. Знаємо й високо цінуємо вашу самовідданість і просвітницьку працю на благо України.

Прийміть від нас слова щирої вдячності за вашу працю, спрямовану на утвердження Української держави, активну життєву позицію і діяльність зі створення надійної духовної та інтелектуальної основи розвитку суспільства та особистості.

Від душі бажаємо вам міцного здоров'я, творчого натхнення і многих благословенних літ!

З роси і води!..

Голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Василь БОЙКО

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

ВИХОВУЄ ТРАДИЦІЯ

Багате і щедре наше Покуття на різдвяно-містерійні дійства, які сповнені глибокою вірою і сакральним змістом різдвяної атрибутики.

Наші предки, святкуючи народження Христа, кожен різдвяний атрибут вважали оберегом своєї родини й надавали йому глибокого духовного змісту...

Такій тематиці присвячена година духовності «Різдвяний дідух – оберіг роду мого», яка відбулася у народознавчій світлиці Народного дому с. Бортники. Духовно-народознавчий захід підготував і провів директор Народного дому Володимир Слободян.

Серед учасників різдвяного дійства була бортниківська майстриня з виготовлення дідухів і різдвяних павуків з соломи Леся Опар.

Хочеться наголосити, що у Бортниках, окрім пані Лесі, різдвяну атрибутику виготовляють ще Світлана Горбак та її син Роман – вони є неодноразовими учасниками й призерами обласних, районних, реґіональних конкурсів майстрів різдвяної атрибутики.

Цікавим є те, що всіх цих майстрів об'єднує один родинний корінь: любов до народознавства, а вміння творити народне мистецтво передалось їм по родинній лінії від бабусі, прабабусі Параски Ленів.

Леся Опар з гордістю розповідала учасникам духовного заходу про свою прабабусю Параску по маминій лінії, яка вже відійшла у засвіти, але ота її наука, любов до рідних звичаїв залишились і перейшли до дітей, онуків і правнуків як скарб.

Про різдвяний дідух як родинний оберіг, символ урожаю і достатку родини розповідали присутнім члени «Молодої Просвіти» Марія Хромей, Ірина Опар, Іван Грушецький, Андрій Слободян.

Майстриня Леся Опар серед учасників різдвяного свята у Бортниках

Анастасія Тожин розповіла про сімейні традиції на Святвечір, які тісно пов'язані з різдвяним дідухом у їхній сім'ї.

Заключним акордом різдвяного заходу були слова з прадавньої бортниківської віншівки, яку промовляють, заносячи до хати на Святвечір дідуха: «Дай Боже, дочекати нарік кращий, ліпших свєт, дочекати у здоров'ї, щасті і мирі... Дай, Боже!»

Галина СЛОБОДЯН, *сільський голова с. Бортники Тлумацького району*

НУМІЗМАТИКА

УКРАЇНСЬКА СПАДЩИНА

Викарбувано і вийшли у світ ювілейні монети НБУ номіналом 5 і 20 гривень. Присвячені вони 100-річчю першого виконання твору Миколи Дмитровича Леонтовича «Щедрик» хором Київського університету.

Микола Леонтович – український композитор-новатор, майстер хорової мініатюри, автор близько двохсот обробок народних пісень, який в умінні тонко відчути народну інтонацію і музичними засобами змалювати поетичний образ не має рівних.

«Щедрик» – одна з найпопулярніших обробок Леонтовича, над якою композитор працював майже все життя, знана не лише в Україні, а й в усьому світі під назвою «Колядка дзвонів» («Carol of the Bells», «Ukrainian Bell Carol», «Ukrainian Carol»).

На аверсі монети на матовому тлі розміщено: угорі малий Державний Герб України, праворуч від якого напис УКРАЇНА, під яким рік карбування монети 2016, на тлі нотних рядків рельєфне зображення ластівки, під якою праворуч номінал – 5/ГРИВЕНЬ та логотип Банкнотно-монетного двору Національного банку України.

На реверсі монети зображено групу колядників, які співають, один із них тримає різдвяну зірку, над якою написи – ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА.

АГІЙ!

ДЛЯ ГОБЛІНІВ?..

Просили, зверталися, наказували, погрожували карою. Не робіть зайвої тріскотняви своїми петардами і різними феєрверками. Навіть вояки, які повернулися з зони АТО. Вони мали право на спокій після справжніх вибухів і стрілянь.

І що? Відповідь знаєте. Біля святкових ялинок, на вулицях, майданах тощо. Лускали і лускали петардами, лякаючи несподіванкою перехожих і собак з котами. Зайвий раз тривожили бійців АТО. А що?

Свято, забава дурнів, ой вибачайте, гоблінів, це святе. А чо? Чо, не мона?

Ще можна зрозуміти дітлахів. Але ж дорослі дяді й тьоті, які продають їм заборонений товар – совість і страх мають? Чи головне продати товар, «щоб мати навар»? І то продають вибухонебезпечний товар. Не зважаючи на те, що нещасних випадків і раніше вистачало, та й у цьому році досить прикрих трафунків.

Не знаю, які заходи вживали правоохоронні органи, щоб запобігти подібним гоблінівським вчинкам. Але враження таке, що гоблінівська стихія панує в цьому хаосі наших дурощів та іґноруванні всяких законів і правил поведінки. Поки що заправляє хам, а по-іншому – гоблін. Добре, що поки що не орки.

Роботи з виправлення подібного вистачає для всіх. Головне, щоб були ті, хто хоче взятись за неї.

Василь БАБІЙ, *просвітянин*

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ЗБІРКА ПІСЕНЬ ГЕОГРАФА

«Школа рідна моя» – так називається збірка пісень вчителя географії Коломийської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 4, просвітянина Володимира Горука. Він не лише вчить географії, але й організовує пізнавальні та відпочинкові походи в Карпати, прищеплює школярам любов до української пісні.

– Знаю пана Володимира давно, – каже відомий поет Василь Рябий. – Старший вчитель, відмінник народної освіти, який віддав п'ятдесят чотири роки праці на освітній ниві, настільки полюбив пісенну стихію, що вирішив сам писати пісні. Ця самодіяльність вилилася в душевну потребу співати. Його ліричні та оптимістичні твори подобаються дітям, а це головне, це той контакт, без якого нема творчого успіху.

До пісенної збірки В. Горука увійшли тридцять дев'ять пісень, зокрема, «Доброго ранку, сонечко», «Журавлик», «Королева з 10-В», «Мала перерва», «Рибка золота», «Шкільний вальс», «Я у тебе один» та інші. Збірку допомогли підготувати й видати в снятинському видавництві «Музично-видавничий дім «В. Лазаренко» невеличким накладом сорок спонсорів з числа педколективу школи та інших.

Автор присвятив збірку внукам Христині та Анастасії, вірить, що пісні повернуть кожного в світ шкільного дитинства, зародження першого почуття кохання, мандрівки країною знань. Він не зупиняється на досягнутому. Його не покидає натхнення. Окрилений, Володимир Горук готує до видання другу збірку пісень «Покуття моє веселкове».

Першу збірку пісень презентовано з участю учнів третьої школи в бібліотеці № 3 для дітей. Самодіяльний композитор співав, ліричні мелодії зачаровували всіх.

Василь НІНЬОВСЬКИЙ, *член НСЖУ*

ТРАДИЦІЇ

ВПУСТІТЬ ПОЛАЗНИКА У ХАТУ

Ось і відсвяткували, зустріли Старий Новий рік багатим щедрим застіллям. Звечора було щедрування, а зранку – посівання. Щедрування – старовинний народний звичай, в якому церемоніальна процесія мирян обходила будинки й співала щедрувальні пісні, в яких славився новий рік, звучали побажання щастя і добра в новому році, бажали здоров'я членам сім'ї та процвітання господарству, і за це щедрувальники отримували винагороду від господарів.

14 січня з самого ранку починається обряд засівання, в якому беруть участь тільки хлопчики і чоловіки. У рукавицю або сумку беруть зерно. Спершу йдуть до родичів і хрещених батьків, потім – до друзів і сусідів. Посівають навідліг, розкидаючи зерно по хаті, й вітають господарів з Новим роком. Символічно цей обряд знаменував засівання хлібних полів на багатий урожай і, звичайно, побажання господарям щастя, здоров'я, щедрого врожаю.

Щедрують звечора переважно дівчата, дівчатка й баби. А на Меланки ходять і групи хлопців. Це називається «водити Меланку». Молодь у масках і обрядових костюмах висловлює добрі побажання, веселить піснями, танцями, жартівливими сценками. Зазвичай один хлопець переодягнений у жіноче вбрання і його називають Меланкою. Після закінчення ритуального обходу веселі переодягнені щедрувальники вранці на перехрестях доріг спалюють «Діда», або «Дідуха», – символічний сніп соломи. Молодь надалі співає і починає ігри – стрибають через дідуха, через багаття, символізуючи тим самим очищення від спілкування з нечистою силою.

Отож засіймо разом!

Сійся, родися, жито, пшениця, всяка пашниця,
На щастя, на здоров'я та на Новий рік,
Щоб уродило краще, як торік, –
Коноплі під стелю, а лен по коліна,
Щоб вас, хрещених, голова не боліла.
Будьте здорові з Новим роком.
Дай, Боже!

Сійся, родися, всяка пашниця: жито, пшениця,
Ячмінь, овес, гречка, горох, сочевиця,
Та на цей Новий рік най вам дасть Господь Бог,
Щобисьте біди-смутку не знали,
В щастю, здоров'ю многі літа проживали,
А по смерті Царство Небесне оглядали.
Гаразд вам, мир Божий зо всіма вами!..

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

СІЧЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 1)

18 СІЧНЯ

195 років народження **Антіна Петрушевича** (1821–1913), історика, археолога, філолога та етнографа, дослідника стародавньої історії Галичини.

19 СІЧНЯ

Водохреща. Йордан.

21 СІЧНЯ

135 років народження **Степана Чарнецького** (1881–1944), українського галицького поета, театрального діяча, який написав перший варіант пісні-гімну українських січових стрільців «Ой у лузі червона калина».

22 СІЧНЯ

День Соборності України.

100 років народження **Данила Нарбута** (1916–1998), театрального декоратора, живописця, народного художника України (1994), лауреата Шевченківської премії (1996). Працював головним художником в Івано-Франківському обласному музично-драматичному театрі ім. І. Франка (1961).

55 років народження **Василя Буджака,** редактора, засновника газет «Незалежність» (вийшло три номери), «Коломийський спорт», уродженця с. Малий Гвіздець Коломийського району.

25 СІЧНЯ

65 років народження **Марії Голянич,** доктора філологічних наук, професора ПНУ ім. В. Стефаника.

29 СІЧНЯ

День пам'яті учасників битви під Крутами.

ПОРАДИ

ЯК ОЧИСТИТИ ОРГАНІЗМ

Під час Різдвяних свят, поки ми відпочиваємо, наша травна система навпаки працює у посиленому режимі. Відтак, після свят треба докласти зусиль, щоб повернути стомлений від святкових наїдків організм у тонус.

Отже, декілька простих правил, як очистити свій організм.

1. ВОДНИЙ БАЛАНС

Не забувайте вживати достатньо води, адже зневоднення може завадити вашому організму видаляти «відходи». Для цього достатньо випивати від 5 до 15 склянок чистої води в день.

2. ПОЧИНАЙТЕ ДЕНЬ З ВОДИ І ЛИМОННОГО СОКУ

Щоранку натщесерце треба випити склянку теплої води і вичавленого у неї соку лимона. Тепла вода м'яко розбудить організм, а сік лимона вплине на травлення і відновлення клітин печінки.

3. ОРГАНІЧНІ ПРОДУКТИ

Продукти без упаковки – цілі й свіжі – найбільш корисні для організму. Вони містять не тільки вітаміни, мінерали та мікроелементи, а й ферменти, кислоти, чого немає або мало в обробленій їжі чи напівфабрикатах.

4. ДОСТАТНЯ КІЛЬКІСТЬ КЛІТКОВИНИ

Грубі рослинні волокна не засвоюються організмом і змітають усе зайве зі стінок кишечника. Найбільше клітковини в зелені, квасолі, горосі, горіхах, необроблених крупах, хлібі з висівками, моркві, яблуках, ягодах, капусті, а також у висівках, які можна додавати в ранкові мюслі або склянку кефіру.

6. САУНА

В розпареному тілі покращується кровообіг, що дає змогу повільніше й ретельніше передавати поживні речовини й виводити токсини і солі важких металів. Простий домашній варіант – гаряча ванна на ніч.

7. ТРАВ'ЯНИЙ АБО ЗЕЛЕНИЙ ЧАЙ

Ці чаї набагато м'якше діють на організм. А зелений чай ще й заряджає бадьорістю. У ньому міститься чимала кількість теїну, який діє так само, як і кілька горняток еспресо.

Щоб підсилити ефект, постарайтеся зменшити споживання токсинів: каву, алкоголь, тютюн, цукор. І, звичайно ж, намагайтесь уникати стресових ситуацій.